

Nieuwsbrief februari 2021

Project Knooppunt Hoevelaken: Stand van zaken

Beste lezer,

Met deze nieuwsbrief willen wij u op de hoogte stellen van de huidige stand van zaken ten aanzien van de toekomstige reconstructie van het verkeersknooppunt Hoevelaken en over ontwikkelingen rond Het Hoevelakense Bos. Wij zijn al sinds 2005 betrokken bij plannen en ontwikkelingen rond het Knooppunt en hebben verderop in deze nieuwsbrief een kort “historisch” overzicht gemaakt van de voorgeschiedenis, dat op sommige punten verhelderend kan werken.

Voor Hoevelaken zijn de belangrijkste elementen van het Knooppunt project:

- Het behoud van de aansluitingen op de A1 en de A28 (inclusief het herstel van de A1 afrit vanuit richting Amsterdam)
- Natuurcompensatie voor het gebied dat door verbreding van vooral de A28 verloren gaat, en dat liefst aansluitend op Het Hoevelakense Bos
- Vermindering van geluid- en milieuoverlast in Hoevelaken en omgeving

Waar staan we nu? En hoe gaat het verder?

Naar verwachting zal in 2021 het Tracébesluit (TB) door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat worden vastgesteld. De basis van het TB is het Ontwerp Tracébesluit uit 2018. Dit wordt verder uitgewerkt en eventueel aangepast na de ter visie legging als gevolg van ingediende zienswijzen van betrokken partijen. Daarna stelt de Minister het TB vast.

In het TB zijn het behoud van de A1 en A28 Hoevelaken aansluitingen (inclusief herstel van de afrit vanuit richting Amsterdam), en geluidschermen langs de A1 en A28 opgenomen.

Is het zeker dat het TB nog dit jaar wordt vastgesteld? Nee, dat hangt er onder meer nog vanaf of het project straks voldoet aan de bepalingen van de nieuwe Stikstofwet van 2020. Deze vervangt het Programma Aanpak Stikstof (PAS), de oude basis voor stikstofdepositie berekeningen, die door de Raad van State was vernietigd.

Nadat het TB is vastgesteld wordt de nieuwe aanbesteding van het project gestart. Daarvoor is een periode van één tot twee jaar voorzien, inclusief de afsluiting van het nieuwe bouwcontract. Met een bouwtijd van 5 jaar en wat reserve voor procedures verwacht RWS dat het nieuwe Knooppunt tussen 2028 en 2030 gereed zal komen.

Onzekerheden

Hoewel het project al vele jaren is vertraagd, zijn er nog steeds elementen die tot verder uitstel kunnen leiden:

- Er kan bezwaar worden aangetekend tegen het TB, onder meer tegen de nieuwe berekeningen volgens de Stikstofwet. Recent heeft de Raad van State het TB A15 (naar Zevenaar) opgeschort dmv een tussenuitspraak. Zij heeft daarbij de minister opgedragen het gehanteerde rekenmodel (beperking effectonderzoek tot 5 km) voor stikstof nader te onderbouwen, binnen een half jaar. Pas daarna volgt er een uitspraak over het TB .
- Het na-effect van de Corona epidemie en andere ontwikkelingen kunnen tot een gewijzigde mobiliteit leiden die aanpassingen op de huidige plannen kan veroorzaken. Voorlopig gaat men er echter van uit dat de huidige prognoses voor 2030 niet fundamenteel zullen wijzigen.

Natuurcompensatie

Voor de geplande verbreding van de A28 wordt (oa) een flink stuk van het Hoevelakense Bos afgenomen waarvoor compensatie dient te worden geregeld. De stichting heeft zich ingezet om de compensatie zoveel mogelijk naast het Hoevelakense Bos te laten landen, zodat het bosgebied weer groter wordt, wat dringend nodig is vanwege de sterke groei van het aantal bezoekers uit Vathorst en Hoevelaken.

Dat is tot op heden maar ten dele gelukt. Een landbouwgebied van ca 3 ha naast het Noordelijk deel van Het Hoevelakense Bos langs de Nijkerkerstraat is al als natuur ingericht. Voor een groot gebied ten oosten van het bos, waarvoor Nijkerk in samenspraak met RWS zich zeer heeft ingespannen, is dat helaas niet gelukt. Wij blijven ons inspannen om in de omgeving van het bos nog andere percelen bij de compensatie regeling te betrekken.

Ontwikkelingen Nijkerkerstraat Oost

De gemeentegrens van Nijkerk met Amersfoort ligt op ongeveer 170 m ten westen van Het Hoevelakense Bos. De strook weilanden naast Het Bos is Nijkerks grondgebied en heeft een beschermde status. Het gebied tussen deze weilanden en de Nijkerkerstraat is Amersfoorts grondgebied. Er zijn nu concrete plannen voor een herinrichting van het Amersfoortse gebied, gebaseerd op de “Ontwikkelingsvisie van “Ons Hoevelakense Bos en Omgeving”. (Dit was het gebied waar Amersfoort een aantal jaren geleden zonnepanelen wilde plaatsen, zie hiervoor verderop in deze Nieuwsbrief).

In het gebied zijn, naast de al aanwezige bebouwing, ook enkele nieuwe woningen gepland. Verder heeft een groot deel van het terrein een bestemming groen met daarin wandelpaden, een ruitpad, een vrijloop gebied voor honden en een nieuwe parkeerplaats. Het wordt met enkele paden verbonden met Het Hoevelakense Bos. Op de grens tussen Nijkerk en Amersfoort is ook een nieuw fietspad gepland dat het fietspad in het Bos zal vervangen.

Het plan zal een bijdrage leveren aan het verminderen/ spreiden van de bezoekbelasting van Het Hoevelakense Bos. Voor meer informatie zie:

<https://www.amersfoort.nl/project/nijkerkerstraat-oost-en-west-ruimtelijk-ontwikkelingsplan.htm>

Plannen voor Het Hoevelakense Bos en omgeving

Inmiddels is Geldersch Landschap en Kastelen (GLK), de eigenaar van Het Hoevelakense Bos, in samenspraak met de Gemeente Nijkerk bezig met opstellen van een zoneringsplan

voor Het Hoevelakense Bos. Opzet is om in aansluiting op de ontwikkelingen van het project Nijkerkerstraat Oost (zie boven) meer recreatieve ruimte te realiseren rondom Het Hoevelakense Bos, waardoor dit enigszins kan worden ontlast. Het plan voorziet ook in het voor het publiek openstellen van GLK gebied tussen de Westerdorpstraat en de A1. Onze Stichting ijvert ervoor dat dit gebied straks ook aansluit op een mogelijk wandelpad langs de A1 richting Station.

A1 viaduct Amersfoortsestraat/Hogeweg

Mogelijk is U de zeer slechte staat van onderhoud van de A1 viaduct op de Hogeweg opgevallen. RWS heeft een bescheiden opknapbeurt op korte termijn toegezegd. Het viaduct zal straks, als onderdeel van Het Knooppunt Hoevelaken project, een rigoureuze metamorfose ondergaan.

Foto Gerrit Steen

Voorgeschiedenis van en terugblik op het knooppuntproject en aanverwante zaken

In 2000 werd de bouw van de nieuwe Amersfoortse Vinex wijk Vathorst door de rechter stilgelegd omdat er slechts één aansluiting was voorzien op het hoofdwegen stelsel (A1). Dat was voor een wijk voor 30.000 inwoners onacceptabel. In het daaropvolgende overleg van RWS, de Provincies Utrecht en Gelderland en de Gemeenten Amersfoort en Nijkerk werd besloten tot een tweede aansluiting op de A28 bij Corlaer, vastgelegd in "Het Vathorst Convenant". Eén van de condities van RWS in dit convenant was dat er elders een aansluiting op het Hoofdwegennet diende te worden gesloten en de keuze viel op de aansluiting(en) bij Hoevelaken! Die aansluitingen zouden bovendien ook niet meer passen in het nieuwe knooppunt.

Vanaf 2005 is er door RWS al vooronderzoek verricht naar mogelijke varianten voor de verbetering van de doorstroming van het verkeer op Knooppunt Hoevelaken. Het knooppunt was toen al één van de grootste bottlenecks voor het verkeer van Nederland. Omstreeks 2008 was duidelijk voor welke variant gekozen zou worden. In die variant waren geen aansluitingen voorzien van Hoevelaken op de A1 en de A28. Toen zijn enkele inwoners van Hoevelaken zich gaan verdiepen in wat de consequenties zouden zijn voor de bewoners. Die waren zeer verontrustend!

- Voor de aansluitingen met Amsterdam en Zwolle zou verkeer via Vathorst moeten rijden, oorspronkelijk opgezet als een autoluw woongebied met vele rotondes. Er waren daar ook vanaf het begin al vaak opstoppingen bij de aansluiting op de A1!
- En voor de verbinding met het oosten zou er via Terschuur van en naar de A1/A30 aansluiting moeten worden gereden of via een omweg door Amersfoort!

En dat terwijl Hoevelaken een echt forensendorp is en er ook flink wat bedrijven zich juist hier hadden gevestigd vanwege de goede bereikbaarheid. Er ontstond toen een periode van veel actie in Hoevelaken met frequent overleg met het gemeentebestuur en de betrokken wethouder in Nijkerk, de provincie Gelderland en de gemeente Amersfoort (die ook wilde dat de A1 en A28 aansluitingen behouden zouden blijven voor onder meer verkeer van/naar Vathorst).

Intussen was een andere groep inwoners actief die zich, (oa) als gevolg van de toename van geluidsoverlast door de reflectie op de nieuwe geluidsschermen langs de A28 bij Vathorst, inzetten voor een geluidsscherm aan de Hoevelakense kant. De twee partijen besloten de krachten te bundelen en dat leidde in 2009 tot de oprichting van de Stichting Hoevelaken Bereikbaar & Leefbaar.

Behoud A1 en A28 aansluitingen bij Hoevelaken

Van meet af aan is er veel overleg geweest met RWS. In het begin was er weerstand van RWS tegen de opname van de Hoevelaken aansluitingen in het project, met onder meer als argument dat het realiseren van de aansluitingen samen op ongeveer €100 miljoen zou uitkomen. In eerste instantie werd daarom het verzoek afgewezen. De Stichting heeft daarop een eigen schetsontwerp gemaakt en kwam tot de conclusie dat het behoud van de aansluitingen niet meer dan € 29 miljoen zou kosten. Met de inzet en toezeggingen van de Provincies Utrecht en Gelderland van elk € 10 miljoen en van de gemeentes Amersfoort en Nijkerk voor elk € 1 miljoen is het uiteindelijk gelukt om de aansluitingen op de A1 en A28 in het nieuwe plan op te nemen.

Afsluiting A1 afrit Hoevelaken vanuit richting Amsterdam

In 2013-2014 werd besloten de A28 tussen Utrecht en Amersfoort (knooppunt Hoevelaken) te verbreden van 2x2 tot 2x3 rijstroken. Daarbij was voorzien dat de verbindingsweg tussen A28 en A1 richting Oost over de volle lengte 2 rijstroken zou krijgen. Dat zou volgens RWS als gevolg hebben dat de invoegruipte op de A1 te kort zou zijn om de afrit Hoevelaken komende van Amsterdam te kunnen handhaven. Deze moest daarom worden gesloten. Verkeer zou via Vathorst of via de A28 Amersfoort afrit naar Hoevelaken moeten rijden. Geen prettig vooruitzicht voor de bereikbaarheid van Hoevelaken voor zowel bedrijven als inwoners.

Een betrekkelijk eenvoudige aanpassing/verlegging van de afrit zou volgens onze Stichting het probleem kunnen oplossen, maar die oplossing bleek voor RWS niet acceptabel. Ook hiervoor hebben wij weer een schetsontwerp gepresenteerd. Wij hebben, in samenwerking met bedrijven van Hoevelaken, de geplande afsluiting tevergeefs tot bij de Raad van State aangevochten. Met het vooruitzicht dat de afrit in 2021 weer open zou gaan als het Knooppunt Hoevelaken project zou zijn afgerond moesten wij maar genoegen nemen! Dat lijkt nu uiteindelijk dus pas 2028/2030 te worden!

Vermindering geluid- en milieuoverlast in Hoevelaken

Vanaf de oprichting van onze Stichting hebben wij ons ook ingezet om ervoor te zorgen dat bij de reconstructie van het Knooppunt de geluid- en milieuoverlast van het wegverkeer zou worden verminderd. Na veel lobby inspanningen door SHB&L bij Gemeente Nijkerk, Gemeente Amersfoort, Provincie Gelderland en de Tweede Kamer zijn uiteindelijk in het Ontwerp Tracébesluit (OTB) de volgende voorzieningen opgenomen:

- Langs de A1 komt over de hele lengte van het woongebied een doorlopend geluidsscherm van 3 m hoogte dat voor een aanzienlijke vermindering van geluid zal zorgen, niet alleen van het verkeer op de A1, maar ook van de spoorweg die parallel aan de A1 loopt.
- Langs de A28 vanaf het Knooppunt tot aan de Corlaer afslag bij Nijkerk komt een doorlopend geluidsscherm van 3 m hoog dat vooral voor bewoners in de nabijheid van de A28 en voor Het Hoevelakense Bos de geluidsoverlast zal beperken. Dit “bovenwettelijke” scherm wordt mede gefinancierd door bijdragen van de Gemeente Nijkerk en de Provincie Gelderland van € 1 miljoen elk.
- Ook het geluid van het verkeer op het Knooppunt zelf zal door een doorlopend geluidsscherm tussen de A1 en de A28 schermen en dubbel ZOAB op alle wegdekken verder beperkt worden.

Met de gemeente Nijkerk is afgesproken dat er zowel vóór als na de reconstructie van het Knooppunt in Hoevelaken geluidsmetingen over een periode van één jaar (24/7) zullen worden uitgevoerd om het feitelijk effect van de gerealiseerde geluidsreductie te kunnen vaststellen.

De (eerste) aanbesteding

Voor het Knooppunt Hoevelaken project is door RWS destijds gekozen voor een nieuwe aanbestedingsmethode waarbij de aannemer niet alleen de bouw realiseert, maar tevens het ontwerp maakt en de Tracébesluit procedure voor zijn rekening neemt. RWS controleert en werkt samen met de aannemer. RWS regelt verder de grondaankoop, het overleg met de betrokken gemeenten, de natuurcompensatie en het verleggen van kabels en leidingen.

Bijzonder was dat de minister het budget voor het project al bekend maakte bij het begin van de aanbesteding, waarin alle eisen en wensen werden aangegeven. Daarbij werd bepaald dat de aannemer, die de meeste wensen van de omgeving en van RWS binnen de budgetprijs zou honoreren, het project zou winnen. En dat werkte heel goed! In augustus 2015 bleek dat de winnende aanbieder een groot aantal van de ingediende wensen honoreerde. Voor Hoevelaken betekende dat dus het behoud van alle aansluitingen op de A1 en de A28 en de gevraagde extra geluidsschermen.

Na opdrachtverlening kon de aannemerscombinatie met het detail ontwerp beginnen om te komen tot de volgende fase van het project: het Ontwerp Tracé Besluit (OTB). Daarin zijn alle plannen in detail beschreven en worden deze ter visie voorgelegd aan het publiek en gemeenten en provincie. Dit was in september 2018 gereed. Op dit OTB konden door de bewoners nog verzoeken voor aanpassingen of bezwaren worden ingediend: de “Zienswijzen”. De Stichting heeft er in het totaal 13 ingediend. Normaal duurt daarna de periode tot het vaststellen van het definitieve Tracébesluit (TB) niet langer dan een jaar, maar de stikstof-problematiek gooide roet in het eten. In het OTB was uitgegaan van

goedkeuring van het project op basis van het Programma Aanpak Stikstof (PAS), destijds de geldende wetgeving. Dat PAS is ondertussen door de RvSt vernietigd. Nu moet het project voldoen aan de nieuwe, meer stringente condities die zijn vastgelegd in de Stikstofwet van 2020. Daarom wordt het definitieve Tracébesluit (TB) pas later dit jaar vastgesteld.

Nieuwe aanbesteding

Ondertussen was er een nog een nieuw probleem ontstaan. De aannemerscombinatie had zijn aanbidding opgesteld in 2014 en 2015 aan het eind van de slechte economische periode na de financiële crisis van 2009. Normaliter is er wel een standaardverrekening van bouwinflatiekosten maar die was in de periode na 2015 volstrekt onvoldoende om de werkelijke kostenstijging te compenseren. In april 2019 schreef de minister aan de Tweede Kamer dat er besloten was dat het contract met de bouwcombinatie zou worden ontbonden. Als het TB eenmaal is gepubliceerd zal er een nieuwe aanbesteding komen. Met de “oude” aannemerscombinatie is wel overeengekomen dat zij het TB nog zal afronden.

Leefbaar projecten

In het Project Knooppunt Hoevelaken is Leefbaarheid een van de thema's die onze bijzondere aandacht heeft. Zoals hiervoor al is vermeld is het belangrijk om meer ruimte te scheppen voor het Hoevelakense Bos en de geluid/milieuoverlast in ons dorp te verminderen. Maar ook ontwikkelingen in de directe omgeving van Het Bos en het aanpassen van de ruimtelijke inrichting hebben onze aandacht.

Project Nijkerkerstraat Oost

In 2016 heeft Amersfoort een verkenning gehouden om vast te stellen waar mogelijkheden zouden zijn voor de bouw van windmolens en zonnepanelen velden. Eén van de locaties voor een zonnepanelenveld was het gebied ten oosten van de Nijkerkerstraat en ten noorden van de Westerdorpstraat. Hierdoor zou de fraaie landelijke entree van Hoevelaken met uitzicht op Het Hoevelakense Bos verloren gaan. Uit een enquête van onze Stichting in Hoevelaken bleek dat van de meer dan 1100 respondenten ruim 95 % tegen een zonnepanelenveld op die locatie was terwijl een kleine 90% wel positief was over opwekking van “groene” energie. Mede dankzij deze actie en de inzet van enkele Nijkerkse gemeenteraadsleden bij de Raad van Amersfoort werd het plan uiteindelijk door Amersfoort ingetrokken.

Omgeving Hoevelakense bos

In 2018 zijn Gemeente Amersfoort en Gemeente Nijkerk overeengekomen een visie voor het gebied te ontwikkelen met als doel het als groen recreatieve zone in te richten ter ontlasting van Het Hoevelakense Bos, dat onder hoge recreatieve druk staat door de uitbreidingen in Amersfoort/Vathorst en Hoevelaken.

Daarvoor is een werkgroep gevormd om plannen te ontwikkelen voor het Nijkerkse deel en het Amersfoortse deel van dit gebied: Werkgroep Ons Hoevelakense Bos en Omgeving (OHBO). SHB&L heeft in deze werkgroep geparticipeerd en begin 2019 is de “Ontwikkelingsvisie van Ons Hoevelakense Bos en omgeving” (OHBO) gepubliceerd die mede ten grondslag ligt aan de ruimtelijke ontwikkelingsplannen voor dit gebied. Gedetailleerde informatie is te vinden op de website van de gemeente Amersfoort. Zie

<https://www.amersfoort.nl/project/nijkerkerstraat-oost-en-west-ruimtelijk-ontwikkelingsplan.htm>

Hoevelaken, februari 2021

Vriendelijke groet,

Het Bestuur

NB Heeft u kennissen die geïnteresseerd zijn om toekomstige nieuwsbrieven ook te ontvangen, dan kunnen deze zich aanmelden via onze website www.hoevelakenbereikbaar.nl .